

Μαρία Βουτσίνου-Κικίλια (τομέας Κλασικής Φιλολογίας), Οι κλασικές σπουδές στο Ελληνικό Κολλέγιο του Αγ. Αθανασίου της Ρώμης και έκδοση με σχόλια του χειρ. Barb. Gr. 138.

* Πανεπιστήμιο Southampton

Η μόρφωση των Ελληνοπαίδων αποτελούσε πρωταρχικό σκοπό της ίδρυσης του Ελληνικού Κολλεγίου του Αγίου Αθανασίου στη Ρώμη, από τον πάπα Γρηγόριο ΙΓ' το 1576. Η προσφορά του Κολλεγίου στα κλασικά Γράμματα υπήρξε σημαντική. Το Κολλέγιο τον 17ο αιώνα ανέπτυξε μεγάλη φιλολογική δραστηριότητα συμβάλλοντας έτσι στα ανθρωπιστικά Γράμματα της εποχής. Την ίδια εποχή αρχίζει η αναδιοργάνωση της παιδείας και στην Ελλάδα μετά από δύο αιώνες περιορισμών κάτω από τον Τουρκικό ζυγό.

Οι Έλληνες που σπούδασαν στο Κολλέγιο αναδείχθηκαν σε σπουδαίους δασκάλους του Γένους, επιστρέφοντας στην Ελλάδα, ή διέπρεψαν στα Πανεπιστήμια και στους φιλολογικούς κύκλους της Δύσης.

Η μελέτη αυτή φιλοδοξεί να αποδείξει ότι το Κολλέγιο υπήρξε ένα καταξιωμένο κέντρο αναβίωσης των Κλασικών Σπουδών και οι σπουδαστές του είχαν βαθιές γνώσεις των κλασικών γλωσσών (Λατινικών και Ελληνικών) και έργων της Ελληνικής και Λατινικής Γραμματικής). Ένα δείγμα της αρχαιομάθειας αποτελεί η έκδοση και ο σχολιασμός του χειρογράφου Barb. Gr. 138 των σπουδαστών του Κολλεγίου (1664).

Το πρώτο κεφάλαιο της μελέτης αναφέρεται στην ανασκόπηση της ιστορίας του Κολλεγίου, στις σπουδές (Αρχαία, Λατινικά, Ρητορική, Φιλοσοφία, Θεολογία), στη μέθοδο διδασκαλίας, στους Καθηγητές και στους τίτλους σπουδών —διπλώματα, διδακτορικά— που χορηγούσε το Κολλέγιο.

Το δεύτερο κεφάλαιο προσφέρει στο μελετητή στοιχεία της ζωής, των δραστηριοτήτων και του έργου του Fr. Barberini, καρδινάλιου και προστάτη του Κολλεγίου, στον οποίο αφιερώνεται το χειρόγραφο.

Τα κεφάλαια τρία και τέσσερα, τα καθαρά φιλολογικά και τα πιο σημαντικά, αφορούν στο ανέκδοτο χειρόγραφο: Γίνεται η περιγραφή του και καταβάλλεται προσπάθεια απόδοσης των συνθέσεων στους σπουδαστές που φοιτούσαν αυτήν την εποχή στο Κολλέγιο.

Στο τέταρτο κεφάλαιο, εκδίδεται το χειρόγραφο με διορθώσεις και μετάφραση των πεζών-προλόγου, Pro Severitate (Αρχαία Ελλ.), Pro Clementia (Λατινικά) και των 15 ποιημάτων (γραμμένα στα Λατινικά και μεταφρασμένα έμμετρα στα Αρχαία Ελληνικά εκτός δύο ιταλικών σονέτων). Σχολιάζονται κατά στίχο ως προς τη γλώσσα, το περιεχόμενο, τα πρότυπα, τις πηγές μίμησης, τις αναφορές στους αρχαίους συγγραφείς και τα είδη των μέτρων.

Η εργασία ολοκληρώνεται με τα συμπεράσματα που προέκυψαν από τη μελέτη του χειρογράφου και αποδεικνύεται ότι η κλασική παιδεία, η Λατινική και Αρχαία Ελληνική γλώσσα, καλλιεργήθηκαν στο Κολλέγιο και έδωσαν τη δυνατότητα στους Έλληνες σπουδαστές να μορφωθούν και αργότερα να συμβάλουν στην αναβίωση της Κλασικής Φιλολογίας.